Analiza financijskih izvještaja na primjeru poduzeća Kraš d.d. za razdoblje od 2016. do 2018. godine

Joskić, Ena

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Economics in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:145:312729

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-20**

Repository / Repozitorij:

EFOS REPOSITORY - Repository of the Faculty of Economics in Osijek

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Ekonomski fakultet u Osijeku
Preddiplomski stručni studij Računovodstvo

Ena Joskić

ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NA PRIMJERU PODUZEĆA KRAŠ D.D. ZA RAZDOBLJE OD 2016. DO 2018. GODINE

Završni rad

Osijek, 2020. godine

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Ekonomski fakultet u Osijeku
Preddiplomski stručni studij Računovodstvo

Ena Joskić

ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NA PRIMJERU PODUZEĆA KRAŠ D.D. ZA RAZDOBLJE OD 2016. DO 2018. GODINE

Završni rad

Kolegij: Poslovne finacije

JMBAG: 00102240634
email: ena.joskic@gmail.com

Mentor: prof. dr. sc. Domagoj Sajter

Osijek, 2020. godine

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek

Faculty of Economics in Osijek

Professional Study accounting

Ena Joskić

ANALYSIS OD FINANCIAL STATEMENTS ON THE EXAMPLE OF THE COMPANY KRAŠ PLC FOR THE PERIOD FROM 2016. TO 2018.

Final paper

Osijek, 2020.

IZJAVA

O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI, PRAVU PRIJENOSA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA, SUGLASNOSTI ZA OBJAVU U INSTITUCIJSKIM REPOZITORIJIMA I ISTOVJETNOSTI DIGITALNE I TISKANE VERZIJE RADA

1. Kojom izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je _____ završni _____ (navesti vrstu rada: završni / diplomski / specijalistički / doktorski) rad isključivo rezultat osobnoga rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu. Potvrđujem poštivanje nepovredivosti autorstva te točno citiranje radova drugih autora i referiranje na njih.
2. Kojom izjavljujem da je Ekonomski fakultet u Osijeku, bez naknade u vremenski i teritorijalno neograničenom opsegu, nositelj svih prava intelektualnoga vlasništva u odnosu na navedeni rad pod licencom *Creative Commons Imenovanje – Nekomercijalno – Dijeli pod istim uvjetima 3.0 Hrvatska*. (cc) BY-NC-SA
3. Kojom izjavljujem da sam suglasan/suglasna da se trajno pohrani i objavi moj rad u institucijskom digitalnom repozitoriju Ekonomskoga fakulteta u Osijeku, repozitoriju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15).
4. izjavljujem da sam autor/autorica predanog rada i da je sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti istovjetan sa dovršenom tiskanom verzijom rada predanom u svrhu obrane istog.

Ime i prezime studenta/studentice: Ena Joskić

JMBAG: 00102240634

OIB: 45833638929

e-mail za kontakt: ena.joskic@gmail.com

Naziv studija: Stručni studij Računovodstvo

Naslov rada: *Analiza financijskih izvješća na primjeru poduzeća Kraš d.d. za razdoblje od 2016. do 2018. godine*

Mentor/mentorica diplomskog rada: Domagoj Sajter

U Osijeku, 14.03.2020. godine

Potpis Ena Joskić

Sažetak

Analiza financijskih izvješća provodi se kako bi se podaci iz izvješća transformirali u informacije na temelju kojih se donose odluke i planovi za uspješno vođenje poduzeća. Metode koje se koriste prilikom analize temeljnih financijskih izvještaja su vertikalana analiza, horizontalna analiza i analiza financijskih omjera.

U ovom radu analizirano je trgovačko društvo Kraš d.d. u razdoblju od 2016. do 2018. godine. Ono održava snažan trend rasta po svim analiziranim podacima. Poduzeće posluje s dobitkom,a razlog tomu je povećanje prodaje. U datim uvjetima ostvaruje vrlo dobre poslovne rezultate, ima stabilan financijski položaj te nije odveć zadužen,

Ključne riječi: Financijska izvješća, vertikalna analiza, horizontalna analiza, analiza financijskih omjera

Summary

The analysis of financial statements is carried out in order to transform the data from the report into information on the basis of which decisions and plans for successful business management are made. The methods used in the analysis of the underlying financial statements are vertical analysis, horizontal analysis and financial ratio analysis.

In this paper, the company Kraš j.s.c. is analysed in the period from 2016 to 2018.

It maintains a strong growth trend according to all analyzed data. The company operates at a profit, and the reason for that is an increase in sales. In the given conditions, it achieves very good business results, has a stable financial position and is not overly indebted.

Keywords: Financial reports, vertical analysis, horizontal analysis, financial ratio analysis

Sadržaj

1. Uvod 1

2. Metodologija rada 2

3. O poslovanju tvrtke Kraš d.d. 3

4. Financijski izvještaji tvrtke Kraš d.d. 4

4.1. Bilanca 5

4.1.1. Vertikalna analiza bilance 8

4.1.2. Horizontalna analiza bilance 11

4.2. Račun dobiti i gubitka 12

4.2.1. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka 13

4.2.2. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka 15

4.3. Izvještaj o novčanom toku 15

5. Analiza financijskih omjera 19

5.1. Omjeri likvidnosti 19

5.2. Omjeri profitabilnosti 20

5.3. Omjeri zaduženosti 22

5.4. Omjeri korištenja imovine 23

6. Zaključak 25

Literatura 26

Popis tablica 27

Popis grafova 27

1. Uvod

Ovaj rad ima svrhu analizirati uspješnost poslovanja poduzeća Kraš d.d. u razdoblju od 2016. do 2018. godine korištenjem godišnjih financijskih izvješća.

Operativni cilj svakog poduzeća je postizanje profitabilnosti i razinu poslovanja dovesti do održivosti i rasta. Kako bi se navedeni cilj ostvario potrebno je dobro upravljati, planirati i ispravno donositi odluke na temelju fer i istinitih podataka. Da bi poduzeće postiglo sve navedeno provodi se analiza poslovanja te se tako stvara jasnija slika poslovanja, ostvarivanja postavljenih ciljeva i postavljanje novih. Analiza financijskih izvješća provodi se korištenjem više metoda. Potrebno je navesti da se analiza provodi na temeljnim financijskih izvješćima, a to su:

- bilanca koja prikazuje stanje imovine, kapitala i obveza na određeni dan te se smatra statičnim financijskim izvješćem;
- račun dobiti i gubitka prikazuje financijsku uspješnost poduzeća kroz ostvarene prihode i rashode u jednoj poslovnoj godini;
- izvještaj o novčanom toku koji prikazuje financijski položaj poduzeća kroz novčane primitke i izdatke koji su ostvareni u poslovnoj godini.

Kako bi se dobila što jasnija slika o poslovanju poduzeća podaci iz financijskih izvješća se analiziraju pomoću vertikalne analize, horizontalne analize i analize financijskih omjera te se tako dolazi do potrebnih informacija za donošenje poslovnih odluka i kreiranja novih poslovnih planova. Važno za naglasiti kako uz financijske podatke bitni su i nefinancijskih podaci jer imaju jednako važnu ulogu za donošenjem relevantnih odluka.

2. Metodologija rada

Predmet rada je analiza financijskih izvješća na primjeru poduzeća Kraš d.d. u razdoblju od 2016. do 2018. godine. Cilj je rada prikazati kako poduzeće posluje te kretanje pojedenih elemenata u temeljnim financijskih izvješćima u promatranom razdoblju pomoću vertikalne analize, horizontalne analize, analize financijskih omjera.

Rad je podijeljen na šest poglavlja koja se dijela na manje cjeline. Prvi dio rada se odnosi na kratki prikaz i uvod u tematiku rada i opće podatke o poduzeću. Drugi dio rada se odnosi na prikaz temeljnih financijskih izvješća odabranog poduzeća te na prikaz analize, izračuna i tumačenja dobivenih rezultata.

Teće poglavlje rada temelji se na općim podacima o analiziranom poduzeću. Poduzeće Kraš osnovano je 1911. godine, nalazi se u sektoru prehrambene industrije i ima temeljni kapital u iznosi 599.448.400,00 kuna. U četvrtom poglavlju prikazan su temeljna financijska izvješća poduzeća Kraš za razdoblje od 2016. do 2018 godine, te je tablično prikazna vertikalna analiza i grafički horizontalna analiza bilance i računa dobiti i gubitka. Nadalje, u petom poglavlju napravljena je analiza financijskih omjera na temelju financijskih izvješća, od 2016. do 2018. godine, poduzeća Kraš. U posljednje šestom poglavlju na temelju napravljenih analiza donošen je zaključak o uspješnosti poslovanja poduzeća.

3. O poslovanju tvrtke Kraš d.d.

Tvrtka Kraš d.d. je u sektoru prehrambene industrije.Temeljni kapital tvrtke iznosi 599.448.400,00 kuna, a on je podijeljena na 1.498.621 dionica. Nominalni iznos dionice je 400,00 kuna. Osnivači tvrtke Julije König i Slavoljub Deutsch 1911. godine u Zagrebu započeli su tradiciju proizvodnje konditorskih proizvoda na temeljima tvornice čokolade Union. Na poticaj Josipa Kraša 1950. godine Union i još nekoliko manjih proizvođača ujedinjuje se i počinju poslovati pod nazivom Kraš.

Kraš je danas, zahvaljujući tradiciji i kvaliteti proizvoda, jedan od vodećih konditorskih proizvođača u jugoistočnoj Europi.

Kraš ima širok asortiman proizvoda koji obuhvaća tri glavna sektora konditorskih proizvoda, a to su bombonski proizvodi, keksi i vafli te kakao proizvodi. Iz asortimana proizvoda mnogi su postali prepoznata marka kako na domaćem tako i na inozemnom tržištu.

Kraš veliki dio svoje proizvodnje plasira na domaće tržište, a preostali dio izvozi većinom u zemlje Europe.

Tvrtka Kraš u svojoj strukturi poslovanja osim tvornice u Zagrebu ima i dvije tvornice koje posluju pod logom tvrtke; jedan tvornica je smještena u Osijeku - Karolina d.o.o., a druga je smještena u Bosni i Hercegovini - Mira a.d..

4. Financijski izvještaji tvrtke Kraš d.d.

Financijski izvještaji predstavljaju temelj za analizu poslovanja poduzeća u određenom razdoblju te iz tih izvješća moguće je saznati osnovne informacije o poduzeću. Glavni cilj sastavljanja financijskih izvještaja je pružanje fer i istinitih informacija o financijskom položaju poduzeća koje pomažu unutarnjim i vanjskim korisnicima izvješća u donošenju ispravne ekonomske odluke. „Zakon o računovodstvu je temeljni propis koji je odredio opseg i sadržaj financijskih izvješća koja su poduzetnici u ovisnosti o veličini i organizacijskom oblika dužni sastavljati, revidirati, javno objavljivati, predočiti vlasnicima, te dostavljati drugim korisnicima. Sukladno tome, u ovisnosti o korisniku, veličini i drugim razlikama između trgovačkih društva (poduzeća), postoje i brojne različite vrste financijskih izvješća. Člankom 14. Zakona o računovodstvu (NN 120/16) propisana su sljedeća temeljna financijska izvješća:

- bilanca,
- račun dobiti i gubitka,
- izvještaj o novčanom toku,
- izvještaj o promjeni glavnice (kapitala),
- bilješke uz financijska izvješća“ (Baica, Z., Guzić, Š. 1999;476).

Tablica 1. Veličina poduzetnika prema Zakonu o računovodstvu Republike Hrvatske

Obilježje / Uvjeti	Mikro poduzetnici (ne prelaze 2 od 3 uvjeta)	Mali poduzetnici (ne prelaze 2 od 3 uvjeta)	Srednji poduzetnici (Prelaze 2 od 3 uvjeta za male, ali ne prelaze 2 od 3 uvjeta za srednje)	Veliki poduzetnici (prelaze 2 od 3 uvjeta za srednje)
1 .Ukupna aktiva	2.600.000,00	30.500.000,00	150.000.000,00	150.000.000,00
2. Prihod od prodaje	5.200.000,00	60.000.000,00	300.000.000,00	300.000.000,00
3. Prosječan broj zaposlenika	10	50	250	250

Izvor: Belak, V., Guzić, Š. (2018:14)

Tablica 1. prikazuje klasifikaciju poduzetnika prema tri glavna uvjeta, a to su ukupna aktiva, prihod od prodaje i prosječan broj zaposlenika. Veličina poduzetnika je određena člankom 5. Zakona o računovodstvu. Kako skupina autora navodi da u velike poduzetnike se ubrajaju, neovisno o gore navedenim uvjetima, banke, društva za osiguranje, društva za upravljanjem fondovima, faktoring društva, stambene štedionice, stambene banke. Klasifikacija poduzetnika je vrlo važna jer na temelju nje je određeno koje financijska izvještaje poduzetnike je obvezan sastavljat. Mikro i mali poduzetnici dužni su sastavljat samo bilancu, račun dobiti i gubitka i bilješke uz financijska izvješća.; a dok svi ostali poduzetnici su duži sastavljat sva financijske izvješća.

Prema podacima koji su preuzeti iz financijskih izvješća poduzeće Kraš d.d. imalo je ukupnu aktivu u iznosi 1.215.271.000,00 kn, ukupni prihod od prodaje iznosio je 1.023.704.000,00 kn, a broj zaposlenih iznosio je 1590; te se tvrtka prema uvjetima koji su navedeni u tablici 1. klasificira kao veliki poduzetnik jer zadovoljava naveden uvjeti. Kao veliki poduzetnik tvrtka Kraš uz temeljna financijska izvješća dužna je sastavljati i izvještaj o novčanom toku i izvještaj o promjeni glavnice (kapitala).

4.1. Bilanca

Bilanca je jedno od temeljnih financijskih izvješća koji je obavezan sastavljati svaki poduzetnik bez obzira na klasifikaciju. Bilanca se definira kao sustavni pregled imovine, kapitala i obveza na određeni dan, a samim time može se reći da je bilanca statično izvješće.

Tablica 2. . Bilanca poduzeća Kraš d.d. za razdoblje od 2016. do 2018. godine

			u milijunima kuna
AKTIVA	2016.	2017.	2018.
Dugotrajna imovina			
Nematerijalna imovina	523	1.188	1.335
Nekretnine, postrojenja i oprema	533.068	501.268	470.130
Ulaganje u nekretnine	29.304	30.753	35.366
Biološka imovina	3.609	3.077	2.747
Financijska imovina	87.975	100.926	83.713
Odgođena porezna imovina	1.807	1.800	1.619
UKUPNA DUGOTRAJNA IMOVINA	656.286	639.012	594.910
Kratkotrajna imovina			
Zalihe	151.176	158.838	160.419
Biološka imovina	383	722	168
Potraživanje od kupaca	291.897	250.618	268.791
Potraživanja od zaposlenika i članova poduzetnika	1.785	1.214	1.226

Potraživanja od države i drugih institucija	10.725	11.913	3.720
Ostala potraživanja	11.572	37.031	17.073
Financijska imovina	20.420	15.386	59.076
Novac u banci i blagajni	54.619	84.679	109.888
UKUPNA KRATKOTRAJNA IMOVINA	542.577	560.401	620.361
UKUPNA AKTIVA	**1.198.863**	**1.199.413**	**1.215.271**
IZVANBILANČNI ZAPISI	24.231	20.729	21.331
PASIVA			
Kapital i obveze			
Upisani kapital	549.448	549.448	599.448
Kapitalne rezerve	(13.913)	(15.041)	(15.509)
Rezerve iz dobiti	11.852	29.728	29.907
Revalorizacijske rezerve	(4.486)	(2.075)	(3.049)
Zadržana dobit	44.939	32.663	47.040
Dobit tekuće godine	24.565	30.073	49.713
Kapital pripisan vlasnicima matice	612.405	624.796	707.550
Manjinski udjeli	22.291	19.262	20.549
Obveza prema banka i financijskim institucijama	177.962	164.927	98.236
Ostale dugoročne obveze	1.862	1.492	1.139
Odgođene porezne obveze	6.546	8.535	7.325
UKUPNI KAPITAL I OBVEZE	821.066	659.012	834.799
Kratkoročne obveze			
Obveze za zajmove i depozite	5.003	1.467	1.482
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	215.692	203.098	205.590
Obveze prema dobavljačima	114.850	119.208	119.290
Obveze prema zaposlenima	11.757	12.470	13.245
Obveze za poreze i doprinose	20.567	17.659	17.792
Obveze s osnove udjela u rezultatu	644	530	588
Ostale kratkoročne obveze	20.760	17.156	14.678
UKUPNE KRATKOROČNE OBVEZE	389.293	371.588	372.675
UKUPNA PASIVA	**1.198.863**	**1.199.413**	**1.215.271**
IZVANBILANČNI ZAPISI	24.231	20.729	21.331

Izvor: FINA, http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do (pristupljeno 15. srpnja 2020.)

Iz bilance dioničkog društva Kraš, za 2016. godinu, vidljivo je kako je ukupan iznos imovine bio 1.198.863.000. kuna. Stavka nekretnine, postrojenje i oprema u ukupnom iznosu dugotrajna imovine sudjeluje sa 81,22%, odnosno ta stavka iznosi 533.068.000 kn u razdoblju 2016, što dovodi do zaključka da nekretnine, postrojenje i oprema najvećim dijelom sačinjavaju dugotrajnu imovinu. Zalihe u ukupnom iznosu kratkotrajne imovine sudjeluju sa 27,86% to jest zalihe za promatrano razdoblje iznose 151.176.000 kn. Jedna od bitnih stavki kratkotrajne imovine su potraživanja, a sa 53,80% potraživanja o kupaca

zauzimaju najveći dio u ukupnom iznosu. Novac i novčani ekvivalenti iznos 75.036.000 kn što u ukupnom iznosu kratkotrajne imovine čini 13,83%.

Najveća stavka u ukupnom iznosu kapitala i rezervi bio je upisani kapital 549.448.000 kn što je činilo oko 66,92% ukupnog iznosa kapitala i rezervi. Ukupne kratkoročne obveze iznosile su 389.293.000 kn, a najveći dio tog iznosa odlazi je na obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama s otprilike 55,41%. Obveze prema dobavljačima iznosili su 114.850.000 kn, što je druga po veličini najveća stavka u ukupnom iznosu kratkoročnih obveza.

2017. godine ukupan iznos imovina poduzeća je bio 1.199.413.000 kn. I dalje je najveći udio u ukupnoj dugotrajnoj imovini imaju nekretnine, postrojenje i oprema, 78,44%, iako je njezi udio u 2017. godine u blagom padu od 2,78% to jest 31.800 milijuna kuna u odnosu na 2016. godinu. Kao posljedica ovog pada uzima se amortizacija navedenih stavki. Također bitno je zapaziti kako se financijska imovina povećala za 12.951.000 kn 2017. godine u odnosu na 2016. godinu.

Na blagi porast kratkotrajne imovine u 2017. godine najvećim djelom utjecale su stavke zaliha koje su se povećale za 0,48% ; novac u banci i blagajni koji se povećao za 5,04%; te ostala potraživanja koja imaju povećanje od 4,48% u odnosu na 2016. godinu.

Upisani kapital je ostao jedan kao u 2016. godini i iznosio je 549.448.000 kn. U kratkoročnim obvezama i dalje najveći udio u strukturi zauzimaju obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama; iako je iz navedenih podataka vidljivo da iznos te stavke je znatno niži, u iznosu od 12.594.000 kn, u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu. Iz stavki kratkoročnih obveza vidljivo je kao je u 2017. godini porasla obveze prema dobavljačima u odnosu na 2016. godinu.

Također važno za napomenuti je kako obveze prema zaposlenicima u 2017. godini iznose 12.470. 000 kn, što dovodi do blagog porasta od 0,34% u odnosu na 2016. godinu. Razlog tom povećanju je zapošljavanje novih djelatnika u poduzeće.

U prethodnim promatranim razdobljima struktura aktive to jest imovine poduzeća bila je takva da je većinski dio zauzimala dugotrajna imovina, ali u 2018. godine dolazi do promjene. Tako u 2018. godine struktura imovine poduzeća Kraš sačinjavala je manjinskim dijelom dugotrajna imovina, a većinskim dijelom kratkotrajna imovina. Razlog ovom obratu nalazi se u tome da je došlo do povećanja određenih stavki u

kratkotrajnoj imovini. Najveći utjecaj na to imao je novac i novčani ekvivalenti. Uspoređivanjem podatak može se doći do zaključka kako kratkoročna financijska imovina u 2018. godini iznos 59.076.000 kn, što čini 9,52% u ukupnoj strukturi kratkoročne imovine. Stavka novca u banci i blagajni u 2018. godini je iznosila 109.888.000 kn što je činilo 17,71% u ukupnom iznosu kratkotrajne imovine. Struktura kapitala i obveza je ostala ne promijenjene. Upisani temeljni kapitala u poslovnoj godini 2018. se mijenjao. Po podacima iz bilježaka financijskih izvještaja dopušteno je povećanje upisanog kapitala, pa tako ta stavka u 2018. godini iznosi 599.448.000 kn.

Stavka obveze prema bankama i drugim financijskim institucija zauzima najveći dio u strukturi kratkoročnih obveze. Stavka obveze prema zaposlenima porasla je za 775.000 kn što dovodi do zaključka je došlo do zapošljavanja novih djelatnika u toj poslovnoj godini.

4.1.1. Vertikalna analiza bilance

Tablica 3. Vertikalna analiza bilance poduzeća Kraš d.d. za razdoblje od 2016. do 2017. godine

VERTIKALNA ANALIZA			
AKTIVA	2016.	2017.	2018.
Dugotrajna imovina			
Nematerijalna imovina	0,04%	0,10%	0,11%
Nekretnine, postrojenja i oprema	44,46%	41,79%	38,69%
Ulaganje u nekretnine	2,44%	2,56%	2,91%
Biološka imovina	0,30%	0,26%	0,23%
Financijska imovina	7,34%	8,41%	6,89%
Odgođena porezna imovina	0,15%	0,15%	0,13%
UKUPNA DUGOTRAJNA IMOVINA	54,74%	53,28%	48,95%
Kratkotrajna imovina			
Zalihe	12,61%	13,24%	13,20%
Biološka imovina	0,03%	0,06%	0,01%
Potraživanje od kupaca	24,35%	20,90%	22,12%
Potraživanja od zaposlenika i članova poduzetnika	0,15%	0,10%	0,10%
Potraživanja od države i drugih institucija	0,89%	0,99%	0,31%
Ostala potraživanja	0,97%	3,09%	1,40%

Financijska imovina	1,70%	1,28%	4,86%
Novac u banci i blagajni	4,56%	7,06%	9,04%
UKUPNA KRATKOTRAJNA IMOVINA	45,26%	46,72%	51,05%
UKUPNA AKTIVA	100,00%	100,00%	100,00%
IZVANBILANČNI ZAPISI			
PASIVA			
Kapital i obveze			
Upisani kapital	45,83%	45,81%	49,33%
Kapitalne rezerve	-1,16%	-1,25%	-1,28%
Rezerve iz dobiti	0,99%	2,48%	2,46%
Revalorizacijske rezerve	-0,37%	-0,17%	-0,25%
Zadržana dobit	3,75%	2,72%	3,87%
Dobit tekuće godine	2,05%	2,51%	4,09%
Kapital pripisan vlasnicima matice	51,08%	52,09%	58,22%
Manjinski udjeli	1,86%	1,61%	1,69%
Obveza prema banka i financijskim institucijama	14,84%	13,75%	8,08%
Ostale dugoročne obveze	0,16%	0,12%	0,09%
Odgođene porezne obveze	0,55%	0,71%	0,60%
UKUPNI KAPITAL I OBVEZE	68,49%	54,94%	68,69%
Kratkoročne obveze			
Obveze za zajmove i depozite	0,42%	0,12%	0,12%
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	17,99%	16,93%	16,92%
Obveze prema dobavljačima	9,58%	9,94%	9,82%
Obveze prema zaposlenima	0,98%	1,04%	1,09%
Obveze za poreze i doprinose	1,72%	1,47%	1,46%
Obveze s osnove udjela u rezultatu	0,05%	0,04%	0,05%
Ostale kratkoročne obveze	1,73%	1,43%	1,21%
UKUPNE KRATKOROČNE OBVEZE	32,47%	30,98%	30,67%
UKUPNA PASIVA	100,00%	100,00%	100,00%
IZVANBILANČNI ZAPISI			

Aktiva poduzeća Kraš u 2016. godini bila je strukturirana tako da 54,74% čini dugotrajna imovina, a 45,26% kratkotrajna imovina. Najveća stavka u ukupnoj dugotrajnoj imovini je nekretnine, postrojenja i oprema koja iznosi sa 44,46%. U kratkotrajnoj imovini najveće stavke su potraživanje od kupaca, 24,35% i zalihe koje iznose 12,61%. U ukupnoj strukturi pasive kapital i rezerve činile su većinski dio 68,49%, a kratkoročne obveze u ukupnoj strukturni sudjelovale sa 32,47%. Kao najveće stavke u kapitalu i obvezama ističu se upisani kapital koji je za 2016. godinu iznosio 45,83% i kapitala pripisan vlasnicima matice 51,08%. Također, važno za naglasiti je kako obveze prema bankama i financijskim institucijama iznose 14,84%. Kratkoročne obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama iznose približno 18%, a obveze prema dobavljačima 9,58%. Dok se sve ostale stavke u kratkoročnim obvezama kreću do približno 2%.

Struktura imovine 2017. godine u poduzeću je bila raspoređena tako da je 53,27% činila dugotrajna imovina, a 46,72% kratkotrajna imovina. Stavke koje se najviše ističu u dugotrajnoj imovinu su nekretnine, postrojenje i oprema sa 41,79%. U kratkotrajnoj imovini za ovu poslovnu godinu ističu se potraživanja od kupaca 20,9% i zalihe 13,24%. Struktura pasive se promijenila u 2017. godini, ali i dalje većinski dio čine kapital i rezerve u iznosu od 54,94%, a kratkoročne obveze u ukupnom iznosu čine 45,06%. Stavka upisnina kapitala je ostala neprimjena ni iznosi 45,81%, dok se stavka kapitala pripisana vlasnicima matica mijenjala i u ovoj poslovnoj godini iznosi 52,09%. Ove dvije stavke su ujedno i najveće po svom udjelu u kapitalu i obvezama. Kada se promatraju kratkoročnim obvezama tu su obveza prema bankama i drugima financijskim institucijama, iznose 16,93% i obveze prema dobavljačima, iznosi 9,94%, najveće prema postotku s kojim sudjeluju u ukupnom iznosu.

Struktura imovine to jest aktive u 2018. godini izgledala je tako da je dugotrajna imovina u ukupnom iznosu činila manjinski dio aktive i to u iznosu od 48,95%, a kratkotrajna imovina je činila većinski dio i to sa 51,05%. Važno za naglasiti kako je najveća stavka, unatoč ovoj promjeni i dalje nekretnine, postrojenje i oprema, a iznosila je 48,95%. Stavke kratkotrajne imovine koje se po svom postotnom udjelu ističu su potraživanje od kupaca sa 22,12% i zalihe koje iznose 13,20%. Struktura pasive u 2018. godini izgledala je tako da ukupni kapital i obveze iznose 68,69%, a ukupne kratkoročne obveze iznose 30,67%. Kada se pogledaju stavke u kapitalu i obvezama jasno je vidljivo kako je upisani kapital porastao i iznosi 49,33%. Prema podacima iz bilješki uz financijska izvješća vidljivo je kako je uprava poduzeća odobrila povećanje temeljnog kapitala u iznosu od

50.000.000 kuna. Ujedno s tim proporcionalno se povećala i stavka kapitala pripisanog vlasnicima matica koji je za tu poslovnu godinu iznosio 58,22%.

4.1.2. Horizontalna analiza bilance

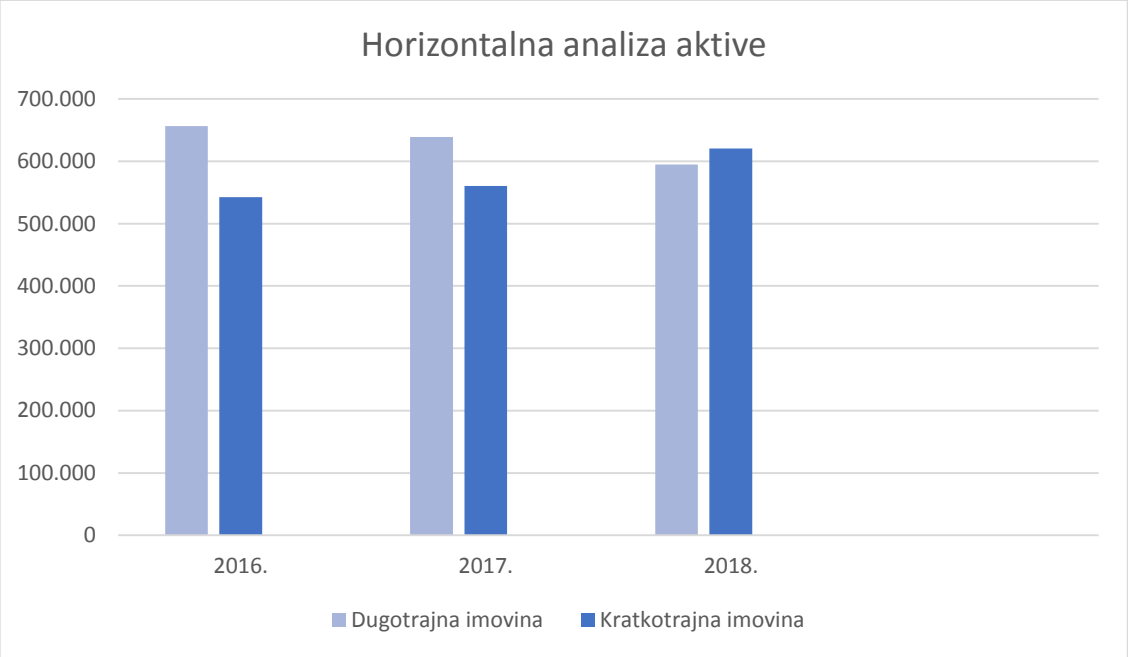

Graf 1. horizontalne analize aktivne poduzeća Kraš d.d. za razdoblje od 2016. do 2018. godine.

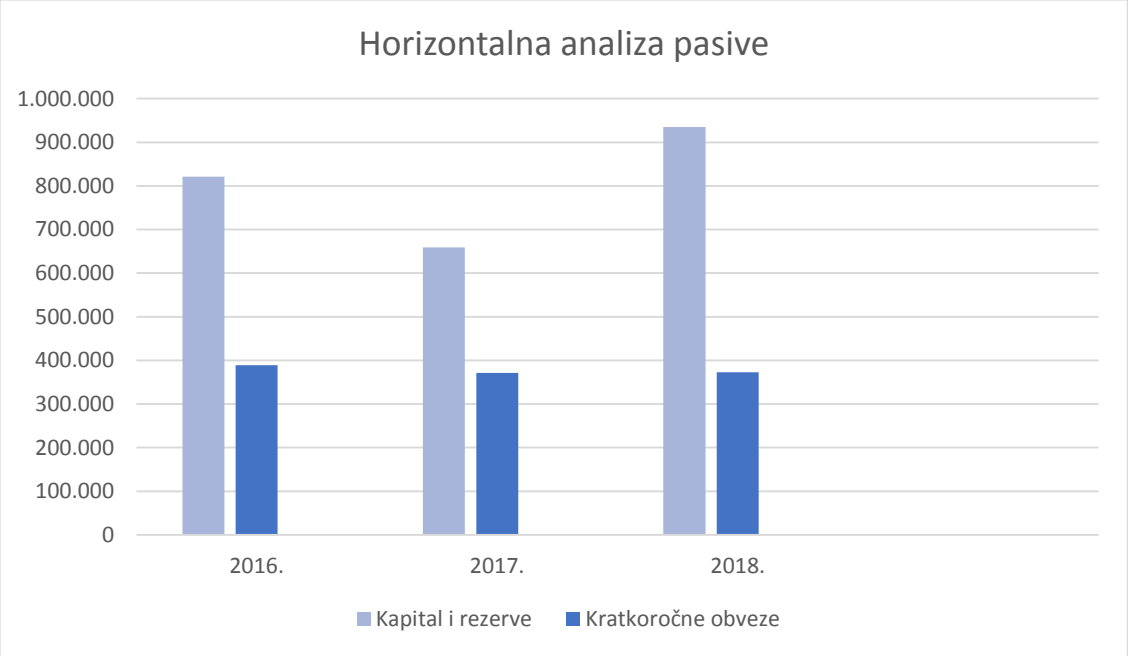

Graf 2. horizontalne analize pasive poduzeća Kraš d.d. za razdoblje od 2016. do 2018. godine

Iz prikazanog grafa horizontalna analiza aktive vidljivo je kako dugotrajna imovina u promatranom razdoblju od 2016. do 2018. godine ima uzastopan pada koji se može tumačiti kao negativan trend. Kada se promatra kratkotrajna imovina vidljivo je kako u istom promatranom razdoblju ima pozitivan trend rasta. Važno za zaključiti iz grafa je da dugotrajna imovina je veća od kratkotrajne u razdoblju 2016. i 2017. godine, dok je kratkotrajna imovina veća od dugotrajna u 2018. godini.

Iz grafa horizontalne analize pasive vidljivo je kako kapital i rezerve 2017. godine imaju pad u odnosu na 2016. godinu, dok 2018. godina u usporedbi s prijašnja dva poslovna razdoblja ima rast. Kratkoročne obveze u 2017. godini prikazuju pad u odnosu na 2016. godinu. Dok ta ista stavka sume bilance 2018. godine ima porast u odnosu na 2017. godini, a pad kada se uspoređuje s 2016. godinom.

4.2. Račun dobiti i gubitka

Račun dobiti i gubitka je temeljno financijsko izvješće koje pokazuje uspješnost poslovanja neke tvrtke u određenom vremenskom razdoblju. Ovo izvješće prikazuje sve prihode i rashode ostvarene u jednoj poslovnoj godini te na kraju daje informacije o ostvarenom financijskom rezultatu to jest dobitku ili gubitku poslovne godine. Račun dobiti i gubitka, u usporedbi s bilancom, je dinamično izvješće.

Tablica 4. Račun dobiti i gubitka poduzeća Kraš d.d. za razdoblje od 2016. do 2018. godine

			u milijunima kuna
Pozicija	2016.	2017.	2018.
POSLOVNI PRIHODI			
Prihod od prodaje	1.008.737	1.014.276	1.023.704
Ostali poslovni prihod	10.176	7.837	10.601
Ukupno poslovni prihodi	1.018.913	1.022.113	1.034.305
POSLOVNI RASHODI			
Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	3.583	(11.566)	9.004
Troškovi sitovine i materijala	(453.100)	(407.395)	(452.513)
Troškovi prodane robe	(42.410)	(34.692)	(40.449)
Ostali vanjski troškovi	(128.234)	(120.189)	(121.018)

Troškovi osloblja	(259.375)	(284.843)	(271.035)
Amortizacija	(47.825)	(48.828)	(49.932)
Rezerviranje	0	0	(239)
Vrijednosno usklađenje	(775)	(2.353)	(1.247)
Ostali troškovi poslovanja	(49.276)	(47.258)	(57.782)
Ukupno poslovni rashodi	(977.412)	(957.124)	(980.211)
FINACIJSKI PRIHODI	5.946	6.203	2.847
FINACIJSKI RASHODI	(14.740)	(8.620)	(16.999)
UKUPNI PRIHODI	1.024.859	1.028.316	1.037.152
UKUPNI RASHODI	(992.152)	(965.744)	(997.210)
Dobit prije oporezivanja	32.707	62.572	39.942
Porez iz dobiti	(7.0631)	(11.628)	(8.948)
DOBIT TEKUĆE GODINE	**25.644**	**50.944**	**30.994**

Izvor: FINA ,http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do (pristupljeno 15. srpnja 2020.)

Iz računa dobiti i gubitka vidljivo je kako glavnu strukturu ovog izvješća čine poslovni prihodi i rashodi te financijski prihodi i rashodi. U promatranom razdoblju vidljivo je kako su poslovni prihodi veći od poslovnih rashode te samim time i čine većinski dio u ukupnom iznosu. Kada se promatraju financijski prihodi rashodi vidljivo je kako su financijski rashodi veći od financijskih prihoda. U globalu kada se promatra ovo izvješće zaključuje se kako su prihodi veći od rashoda što dovodi do zaključka da poduzeće Kraš u razdoblju od 2016. do 2017. godine posluje s dobitkom. Najmanja dobit prije oporezivanja bila u 2016. godini i iznosila je 32.707.000 kuna što ujedno znači da je poduzeće za u poslovnu godinu platilo najmanje poreza iz dobiti i ostvarilo najmanju dobit tekuće godine, a dobit je iznosila 25.644.000 kuna. Poduzeće je 2017. godine imalo najveću dobiti prije oporezivanja koja je iznosila 62.572.000 kuna, ujedno s tim u toj poslovnoj godini poduzeće je platilo i najveći porez iz dobiti što dovodi do zaključka da je dobit te poslovne godine bila najveća i iznosila je 50.944.000 kuna. U zadnjoj promatranoj poslovnoj godine dobit prije poreza iznosila je 39.942.000 kuna, a nakon plaćanja poreza dobit je iznosila 30.994.000 kuna.

4.2.1. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka

Tablica 5. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Kraš d.d. za razodoblje od 2016. do 2017. godine

Pozicija	2016.	2017.	2018.
POSLOVNI PRIHODI			

Prihod od prodaje	100%	100%	100%
Ostali poslovni prihod	1%	1%	1%
Ukupno poslovni prihodi			
POSLOVNI RASHODI			
Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	0%	-1%	1%
Troškovi sirovine i materijala	45%	-0%	44%
Troškovi prodane robe	4%	3%	4%
Ostali vanjski troškovi	13%	12%	12%
Troškovi osoblja	26%	28%	26%
Amortizacija	5%	5%	-5%
Rezerviranje	0%	0%	0%
Vrijednosno usklađenje	0%	0%	0%
Ostali troškovi poslovanja	5%	5%	6%
Ukupno poslovni rashodi			
FINANCIJSKI PRIHODI	1%	1%	0%
FINANCIJSKI RASHODI	1%	1%	2%
Gubitak iz financijskih aktivnosti	0%	0%	1%
Dobit prije oporezivanja	3%	6%	4%
Porez iz dobiti	7%	1%	1%
DOBIT TEKUĆE GODINE	3%	5%	3%

4.2.2. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka

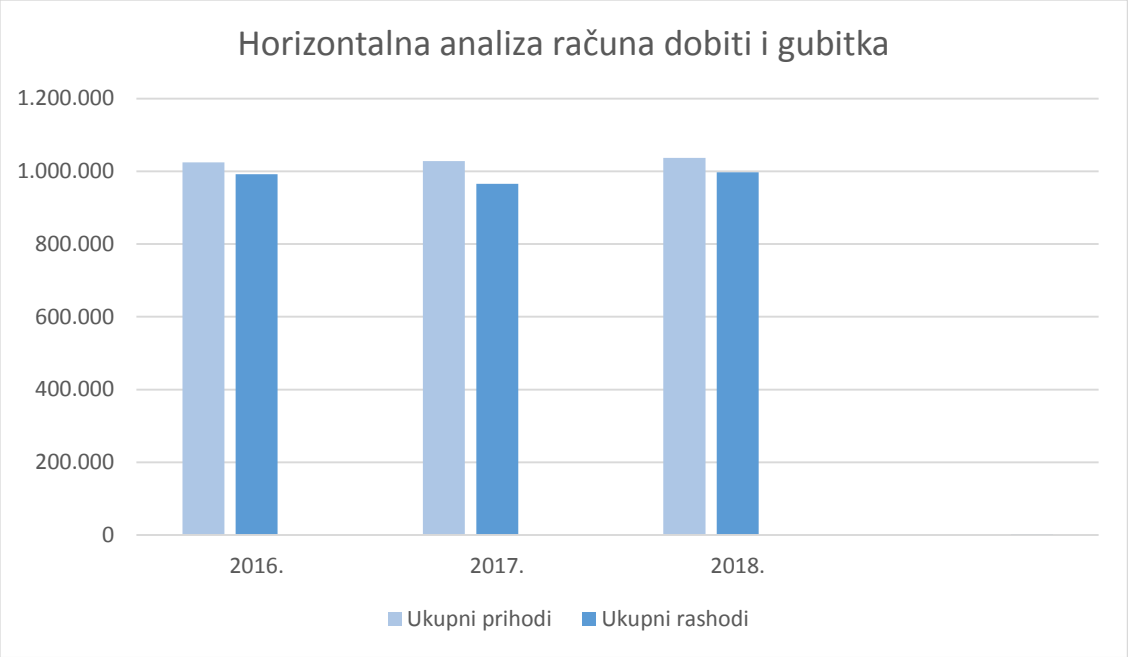

Graf 3. horizontalne analize računa dobiti gubitka poduzeća Kraš d.d. za promatrano razdoblje od 2016. do 2018. godine.

Kada se promatraju podaci iz grafu horizontalne analize računa dobiti i gubitka vidljivo je kako ukupni rashodi za promatrano razdoblje od 2016. do 2018. godine rastu to jest imaju pozitivan trend. Iz navedenih podataka vidljivo je kako su najveći ukupni prihodi bili u 2018. godini i iznosili su 1.037.152.000 kuna. Kada se promatraju podaci o ukupnim rashodima vidljivo je kako su se oni smanjili 2017. godine u odnosu na 2016. godinu i tu se onda govori o pozitivnom trendu pada. U usporedbi s prijašnje dvije poslovne godine ukupni rashodi su se povećali u 2018. godini, što ujedno znači da su ukupni rashodi tada bili najveći i iznosili su 997.210.000 kuna.

4.3. Izvještaj o novčanom toku

"Prema Zakonu o računovodstvu izvješće o novčanom toku je temeljno financijsko izvješće koje su dužni sastavljati srednji i veliki poduzetnici. Izvješće o novčanim tokovima je vrsta analize likvidnosti kojoj je cilj prikazati kako poduzeće stvara i kako troši novac i novčane ekvivalente." Belak, V., Guzić, Š. (2018:537)

Tablica 6. Izvještaj o novčanom toku poduzeća Kraš d.d. za razdoblje od 2016. do 2018. godine

			u milijunima kuna
Pozicija	2016.	2017.	2018.
POSLOVNE AKTIVNOSTI			
Dobit prije poreza	32.707	50.206	31.515
Amortizacija	42.825.	32.633	34.815
Prihod od kamata	775	(4.494)	(4.111)
Rashod od kamata	(2.079)	6.443	9.871
Prihod od dividendi i udjela u dobiti	14.738	(1.110)	(661)
Prihod od procjene	(423)	(1.277)	0
Rezerviranje	(1)	(742)	(83)
Dobici od otuđivanja dugotrajne imovine	(423)	(1.431)	(1.271)
Povećanje/smanjenje zaliha	(2.046)	(4.155)	(3.489)
Smanjene potraživanja od povezanih poduzetnika	3.305	(4.348)	363
Smanjenje potraživanja od kupaca	6.579	(56.254)	31.276
Smanjenje/povećanje potraživanja od zaposlenika i članova	(1.080)	(376)	740
Smanjenje/povećanje potraživanja od države i drugih institucija	2.709	(128)	146
Povećanje/smanjenje ostalih potraživanja	3.305	27.798	(24.454)
Povećanje/smanjene obveza prema povezanim poduzetnicima	6.365	3.019	13.779
Smanjene/ povećanje obveza za predujmove		193	(372)
Povećanje/smanjenje obveza prema dobavljačima	(30.942)	5.438	353
Povećanje/ smanjenje obveza prema zaposlenima	(261)	519	470
Smanjenje/ povećanje obveza za porez i doprinose	1.796	229	(4.688)
Smanjenje ostalih kratkoročnih obveza	662	(3.170)	(138)
Povećanje prihoda budućeg razdoblja	4.381	0	245
Plaćene kamate	(14.738)	(6.443)	(9.871)
Naplaćene kamate	2.079	4.494	4.111
Primici od dividendi u udjela u dobiti	1	1.110	661
Plaćeni porez na dobit	(6.777)	(6.759)	(4.915)
NOVČANI TOK OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI	65.575	41.394	74.292
INVESTICIJSKE AKTIVNOSTI			
Primici			
Povrat zajmova danih povezanim društvima	8.681	5.320	22.180
Povrat ostalih danih zajmova	0	15.958	13.353
Primici od prodaje dugotrajne imovine	423	1.431	1.271
Izdaci			
Izdaci za dane depozite	0	0	(12.070)
Ostali izdaci za financijsku imovinu	0	0	(719)
Dani zajmovi	0	0	(27.500)

Izdaci za nabavu dugotrajne materijalne imovina	(39.017)	(15.416)	(12.744)
NOVČANI TOK OD INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI	(29.913)	(7.293)	(16.229)
FINANCIJSKA AKTIVNOST			
Primici			
Prodaja trezorskih dionica	209	554	7.336
Primici od prodaje dionica	0	50.000	0
Primljeni zajmovi i krediti	202.944	115.952	124.098
Izdaci			
Izdaci za isplatu dividendi	(48.642)	(12.951)	(10.201)
Stjecanje trezorskih dionica	(22)	(2.483)	(7.073)
Otplata kredita i zajmova	(172.206)	(174.352)	(147.155)
NOVČANI TOK IZ FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI	(17.717)	(23.280)	(32.955)
NETO NOVČANI TOK	**17.946**	**25.407**	**25.108**
Novac na početku godine	36.673	73.515	48.407
Novaca na kraju godine	54.619	98.922	73.515.
Povećanje novca	17.946	25.407	25.108

Izvor: FINA, http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do(pristupljeno 15. srpnja 2020.)

Neto novčani tok za 2016. godinu bio je pozitivan i iznosio je 17.946.000 kuna. Može se zaključiti kako je došlo do povećanja novca na kraju poslovne godine u odnosu na početak. Promatrajući novčani tok poduzeća za 2016. godinu vidljivo je kako novčani tok od poslovnih aktivnosti iznosi 65.575.000,00 kuna. Dok novčani tokovi od investicijski i poslovnih aktivnosti su bili negativni. Najviše na ukupan negativan novčani tijek investicijski aktivnosti je bio izdatak za nabavu dugotrajne materijalne imovine koji je iznosio 39.017.000 kuna, a na negativan novčani tijek iz financijskih aktivnosti najviše je utjecao izdatak za otplatu kredita i zajmova koji je iznosio 172.206.000 kuna.

U 2017. godini poduzeće je na kraju razdoblja imalo pozitivan novčani tok u iznosu od 25.407.000,00 kuna to jest došlo je do povećanja novca. Kada se uspoređuju 2016. i 2017. godina po neto novčanom tijeku 2017. godine on je bio veći za 7.461.000,00 kuna. Novčani tok iz poslovnih aktivnosti je i dalje bio glavni izvor financiranja, a iznosio je 41.394.000 kuna. Novčani tok iz investicijskih aktivnosti je bio negativan i iznosio je 7.293,000,00 kuna. Važno za primijetiti je kako je i u ovoj poslovnoj godini najveća stavka investicijskih aktivnosti izdaci za nabavu dugotrajne materijalne imovine u iznosu od 15.416,00 kuna. Iznos ovog izdataka kada se uspoređuje s prošlom poslovnom godinom je znatno manji. Novčani tok iz financijskih aktivnosti je negativan i iznosio je

23.280.000 kuna. Najvećim dijelom financijske aktivnosti čini izdatak za otplatu kredita i zajmova koji se u usporedbi s prošlom godinom povećao za 2.146.000,00 kuna.

Neto novčani tok u posljednjoj promatranoj poslovnoj godini je pozitivan to jest došlo je do povećanja novca u iznosu od 25.108.000, 00 kuna. U usporedbi s prijašnjim poslovnim razdobljem neto novčani tijek je manji za približno 300.000,00 kuna. Novčani tok iz poslovnih aktivnosti bio je pozitivan i iznosio je 74.292.000,00 kuna. Što ujedno predstavlja i najveći novčani tok od poslovnih aktivnosti u promatranim razdobljima. Novčani tok od investicijski aktivnosti bio je negativan i iznosio je 16.229.000,00. Na takav ukupni iznos investicijskih aktivnosti najviše su utjecali izdaci od zajmova koji su iznosili 27.500.000,00 kuna. Bitno za naglasiti kako u ovoj poslovnoj godini najveća stavka nije izdatak za nabavu dugotrajne materijalne imovine kao u prethodna dva promatrana razdoblja. Novčani tok od financijskih aktivnosti za promatranu poslovnu godinu bio je negativan i iznosio je 32.955.000,00 kuna; ujedno ovaj novčani tok je bio najveći u promatranom razdoblju od prikazanih poslovnih godina.

Kada u globalu se promatraju sve tri poslovne godine vidljivo je kako je u svakoj došlo do povećanja novca to jest sva promatrana razdoblja imaju pozitivan neto novčani tok. Najniži novčani tijek bio je u 2016. godini, a najveći u 2017. godini. Novčani tijek iz poslovnih aktivnosti je glavni izvor financiranja ulaganja i isplate dividendi Kraša d.d.

5. Analiza financijskih omjera

Analiza financijskih omjere prema autorima Aljinović, Z.; Marasović, B.; Šego, B. (2011) može se definirati kao tehnika kojom se upotpunjuju podaci iz analize financijskih izvješća. Financijski omjeri u odnos stavljaju pojedine elemente iz financijskih izvješće te na temelju dobivenih rezultata može se utvrditi ocjena uspješnog i sigurnog poslovanja.

Financijski omjeri raspoređeni su u četiri grupe, a to su:

- Omjeri likvidnosti
- Omjeri profitabilnosti
- Omjeri zaduženosti
- Omjeri korištenja imovine.

5.1. Omjeri likvidnosti

Omjeri likvidnosti, prema Žageru (1999), mjere sposobnost poduzeća da pravovremeno podmiri dospjele kratkoročne obveze. Izračunavaju se kao omjer kratkoročnih obveza i kratkotrajne imovine, na sljedeći način:

- omjer tekuće likvidnosti = kratkotrajna imovina / kratkoročne obveze,
- omjer ubrzane likvidnosti = (kratkotrajna imovina - zalihe) / kratkoročne obveze.

Mnogi autori i znanstvenici s polja ekonomije tumače kako zadovoljavajuća vrijednost tekućeg omjera treba biti jednaka ili veća od 2, no novi stav prema tome tumači kako zadovoljavajuća vrijednost ovog omjera je veća od jedan. Razlog tome je što je tekući omjer bliži 1 radni kapital je bliži 0, a ako je tekući omjer manji od 1 tada je radni kapital negativan.

Kod pokazatelja ubrzane likvidnosti zalihe se isključuju iz izračuna jer se smatraju kao najnelikvidnija imovina. Zadovoljavajuća vrijednost pokazatelja ubrzane likvidnosti trebala bi biti veća od 1.

Tablica 7. Omjeri likvidnosti

	2016.	2017.	2018.
Kratkotrajna imovina	542.577	560.401	620.361
Kratkoročne obveze	389.293	371.588	372.675
Koeficijent tekuće likvidnosti	**1,3937**	**1,5081**	**1,6646**
Zalihe	151.176	158.838.	160.419

Koeficijent ubrzane likvidnosti	**1,0054**	**1,0806**	**1,2341**

U promatranim razdobljima omjeri tekuće likvidnosti zadovoljavaju postavljeni kriterij. Najniži omjer tekuće likvidnosti je bio u 2016. godina kad je iznosio 1,3937, a najveći je bio u 2018. godini i iznosio je 1,6646. Zaključak ovog omjera je da je poduzeća u promatranom razdoblju od 2016. do 2018. godine bilo likvidno što znači da je svu svoju imovinu može pretvoriti u gotov novac u kratkom roku bez velikih gubitaka.

Koeficijent ubrzane likvidnosti također je zadovoljio, u promatranim razdobljima, postavljeni kriterij. Kada se analiziraju dobiveni podaci vidljivo je kako u 2016. godini taj koeficijent je najniži, a razlog tome su niske zalihe u odnosu na preostala dva promatrana razdoblja. Dok je najveći koeficijent ubrzane likvidnosti bio u 2018. godini i iznosio je 1,2341.

5.2. Omjeri profitabilnosti

Omjeri profitabilnosti, prema Novaku (2002), pokazuju sposobnost poduzeća u generiranju prinosa u odnosu na ukupne prihode, ukupnu imovinu i uloženi kapital, odnosno sposobnost povrata uloženih sredstava. Omjeri profitabilnosti indikatori su uspješnosti i efikasnosti poslovanja.

Omjeri profitabilnosti izračunavaju se na sljedeći način:

- profitna marža = neto dobit / ukupna prodaja,
- EBITDA marža = EBITDA / ukupna prodaja
- prinos na imovinu (Return On Assets) = neto dobit / ukupna imovina,
- prinos na vlastiti kapital (Return On Equity) = neto dobit / vlastiti kapital
- Prinos na kapital i dugoročne obveze (Return On Capital Employed) = neto dobit / CE (CE= ukupna imovina – kratkoročne obveze ili vlastiti kapital + dugoročne obveze)

Tablica 8. OmjerI profitablinosti

	2016.	2017.	2018.
Neto dobit	542.577	560.401	620.361
Ukupna prodaja	389.293	371.588	372.675

Profitna marža	**1,3937**	**1,5081**	**1,6646**
EBITDA	151.176	158.838.	160.419
EBITDA marža	**1,0054**	**1,0806**	**1,2341**
Ukupna imovina	1.198.863	1.199.413	1.215.271
Prinos na imovinu	**0,4567**	**0,4672**	**0,5105**
Vlastiti kapitala	1.247.101.	1.268.856	1.435.649
Prinos na vlastit kapital	**0,4351**	**0,4416**	**0,4321**
CE	821.066	659.012	834.799
Prinos na kapitala i dugoročne obveze	**0,6608**	**0,8503**	**0,7431**

Profitna marža prikazuje konačnu profitabilnost društva, zadovoljavajuća vrijednost ovog pokazatelja je što veći jer time se pokazuje kako poduzeće uspijeva izvesti više dobiti iz prodaje. Trend povećanja neto dobiti ima pozitivan utjecaj na rast profitne marže. Profitna marža za promatrano razdoblje najveća je 2018. godine i iznosila je 1.6646, a dok je najniža u prvoj promatranoj godini.

EBITDA marža u prva dva promatrana razdoblja je slična to jest postoji manje odstupanje od dobivenih rezultata, ali dobiveni podataka za posljednje promatrano razdoblje je najveći, a iznosi 1,2341. Razlog ovom odstupanju je povećanje dobiti prije poreza, amortizacije, kamata o deprecijacije koja je za 2018. godinu iznosila 160.419.000,00 kuna.

Pokazatelji prinosa na imovinu i prinosa na vlastit kapital imaju sličnu putanju kretanja. U 2016. i 2017. godinu ovi pokazatelji blago rastu, a za posljednje promatrano razdoblje prinos na imovinu zadržava trend rasta. a prinos na vlastiti kapitala ima blagi pad u odnosu na prijašnje dvije poslovne godine. Tvrtke koji imaju veći postotak prinosa na vlastit kapital (ROE) smatraju se atraktivnima za investicije.

Prinos na kapitala i dugoročne obveze pokazuje efikasnost i profitabilnost kapitalnih investicija. Ovaj pokazatelj nema opće prihvaćeni standard pa on može biti vrlo sličan prinosu na investicije. U promatranim razdobljima za poduzeće Kraš vidljivo je kako prinos na kapital i dugoročne obveze najveći je u 2017. godini i iznosi 0,8503, a najniži je u prvoj promatranoj poslovnoj godini.

5.3. Omjeri zaduženosti

Omjeri zaduženosti mjere koliko imovine poduzeće financira iz tuđeg kapitala, a koliko financira iz vlastitog kapitala. Zadovoljavajuća vrijednost ovog omjera bila bi približno 50%. U današnjem gospodarskom stanju teško je pronaći optimalnu razinu duga to jest pronaći balans između financiranja vlastitim i tuđim izvorima. Zato neki autori smatraju kako je najbolje razinu duga držati na 49% jer to je jedini način kako zadržati upravljačku kontrolu u društvu; a neki drugi autori tvrde kako se taj balans nalazi točno na 50%.

Omjer zaduženosti računaju se na sljedeći način:

- Dug u odnosu na imovinu = ukupni dug (obveze) / ukupna imovina
- Dugo u odnosu na dionički kapitala = ukupan dug (obveze) / dionički kapital
- Pokriće kamata = EBIT / trošak kamata

Tablica 9. Omjeri zaduženosti

	2016.	2017.	2018.
Ukupni dug	575.663	546.542	479.375
Ukupna imovina	1.198.863	1.199.413	1.215.271
Dug u odnosu na imovinu	**48,02%**	**45,56%**	**39,45%**
Dionički kapital	549.448	549.488	599.448
Dug u odnosu na dionički kapital	**1,0477**	**0,9946**	**0,7796**
EBIT	32.707	62.572	39.942
Trošak kamata	14.740	8.620	16.999
Pokriće kamata	**2,2189**	**7,2589**	**2,3497**

Pokazatelj duga u odnosu na imovinu u promatranom razdoblju je zadovoljavajuće jer niti u jednoj promatranoj poslovnoj godini taj postotak ne prelazi 50%. Najniži postotak duga u odnosu na imovinu je u 2018. godini, a razlog tomu je smanjenje ukupnog duga to jest obveza u odnosu na prijašnja dva promatrana razdoblja.

Pokriće kamata mjeri sposobnost poduzeća za vraćanje duga, zadovoljavajuća vrijednost ovog pokazatelja je veća od . Pokriće kamata za poduzeće Kraš u razdoblju od 2016. do 2018. godine zadovoljava kriterij da je veći od 1 što znači da poduzeće ima sposobnost vraćanja svojih dugova u određenom roku.

5.4. Omjeri korištenja imovine

Omjeri korištenja imovine pokazuju koliko efikasno poduzeće iskorištava svoje resurse u stvaranju prihoda. Poznati su još kao i pokazatelji aktivnosti, a Žager (1999) pojašnjava kako njihovi koeficijenti upućuju na brzinu cirkulacije imovine u poslovnom procesu, te na prosječno trajanje obrtaja te iste imovine. Veći koeficijent obrtaja podrazumijeva brže iskorištavanje imovine, što je pokazatelj veće efikasnosti poslovanja.

Izračun omjera korištenja imovine izvodi se pomoću sljedećih formula:

- obrtaj potraživanja = ukupan prihod / potraživanje
- prosječno vrijeme naplate = potraživanje / (ukupna prodaja / 365),
- prosječno vrijeme plaćanja = dobavljači /(troškovi prodaje robe / 365)
- obrtaj zaliha = ukupni prihod / zalihe,
- obrtaj dugotrajne imovine = ukupni prihodi / ukupna aktiva (pasiva)
- obrtaj ukupne imovine = ukupni prihodi / ukupna aktiva (pasiva).

Tablica 10 Omjeri korištenja imovine

	2016.	2017.	2018.
Ukupni prihod	1.024.859	1.028.316	1.037.152
Potraživanje	291.897	250.618	268.791
Obrtaj potraživanja (puta)	**3,5110**	**4,1031**	**3,8585**
Ukupna prodaja	1.008.737	1.014.276	1.023.704
Prosječno vrijeme naplate (dani)	**105,6196**	**90,1880**	**95,8369**
Dobavljač	114.850	119.208	119.290
Troškovi prodaje robe	42.410	34.692	40.449
Prosječno vrijeme plaćanja (dani)	**134,7815**	**106,2226**	**123,7646**
Zalihe	151.176	158.838	160.419
Obrtaj zaliha (puta)	**6,7792**	**6,4739**	**6,4652**
Dugotrajna imovina	656.286	639.012	594.910
Obrtaj dugotrajne imovine (puta)	**1,5616**	**1,6092**	**1,7433**
Ukupna aktiva / pasiva	1.198.863	1.199.413	1.215.271
Obrtaj ukupne imovine (puta)	**0,8548**	**0,8573**	**0,8534**

Omjer korištenja imovine pokazuje pozitivnu tendenciju kretanja na što je utjecao uzastopni rast prihoda u promatranim razdobljima.

Prosječno vrijeme naplate potraživanja od kupaca je najkraće u 2017. godini kad je naplata bila približno 90 dana, a najdužu naplatu potraživanja od kupaca poduzeće je zabilježilo u 2016. godini kada je naplata trajala približno 106 dana.

Prosječno vrijeme plaćanja obveza prema dobavljačima najduže je bilo u 2016. godini kada je ono iznosilo približno 135 dana, a najkraći rok plaćanja obveza bio je u 2017. godini kada je on iznosio 106 dana.

Zalihe bi trebala biti svedene na minimum to jest poduzeće bi trebalo držati zalihe na najmanjoj mogućoj količini koja je potrebna za redovno poslovanje; razlog tomu je zastarjelost, kvarenje, otuđivanje zaliha i tako dalje. Vođeni tom pretpostavkom obrtaj zaliha bi trebao biti što manji. Obrtaji zaliha poduzeća Kraš u promatranom razdoblju uočljivo je kako je obrtaj zalih podjednak s manjim odstupanjima u razdobljima. Najniži obrtaj zaliha poduzeće je zabilježilo u 2018. godini kada je on iznosio 6,4652.

Obrtaj ukupne imovine i obrtaj dugotrajne imovine su slični pokazatelji. Iz tablice 10 vidljivo je kako oba pokazatelja prati pozitivan trend rasta za promatrana razdoblja. Jedini izuzeta je 2018. godina u obrtaju ukupne imovine gdje poduzeće bilježi blagi pad u odnosu na prethodna dva promatrana razdoblja.

6. Zaključak

Analizom financijskih izvještaja promatrana je uspješnost poslovanja poduzeća Kraš d.d., ocjena uspješnosti poslovanja donosi se na temelju vertikalne i horizontalne analize bilance i računa dobiti i gubitke te omjera likvidnosti, omjera profitabilnosti, omjera zaduženosti i omjera korištenja imovine.

Kraš u razdoblju od 2016. do 2018. godine posluje u relativno dobrim gospodarskim uvjetima. Povoljni gospodarski uvjeti utjecali su na poslovanje i omogućili poduzeću da posluje s pozitivnim trendom rasta u promatranom razdoblju. Gospodarski uvjeti su imali povoljan utjecaj na prodaju, koja se odvija na domaćem i inozemnom tržištu, što je dovelo do povećanja potraživanja od kupaca. Ta povoljna situacija je utjecala i na povećanje opsega proizvodnje što je dovelo do otvaranja novih radnih mjesta i zapošljavanja. Poduzeće je u sve tri analizirane godine zapošljavalo nove djelatnike. Poduzeće je u 2018. godini povećalo temeljni kapital za 125.000 redovnih dionica po nominalnoj vrijednosti od 400, 00 kuna.

U analiziranom razdoblju Kraš posluje s dobitkom,a razlog tomu je povećanje prodaje.

Analizom financijskih omjera može se zaključiti kako poduzeće od 2016. do 2018. godine likvidno što znači da imovinu koju posjeduje u kratkom vremenskom roku može pretvoriti u novac. Ima zadovoljavajući omjer korištenja vlastitih i tuđih sredstava, te nije prezaduženo. Poduzeće efikasno posluje što znači da imovina brzo obrće u poslovnom procesu. U datim uvjetima ostvaruje vrlo dobre poslovne rezultate, ima stabilan financijski položaj te nije odveć zaduženo, te se iz tih razloga smatra relativno sigurnim za potencijalno ulaganje.

Literatura

1. Belak, V., Guzić, Š., Markota Lj. (2018) *Računovodstvo poduzetnika,* Zagreb: RRiF
2. Baica, Z., Guzić, Š., Jurković, M. (1999) *Poduzetničko računovodstvo*, Zagreb: TEB
3. Parać, B. (2013) *Poduzetničko računovodstvo i finacijsko izvještavnaje*, Zaprešić: Visoka škola za poslovanje i upravljanje "Baltazar Adam Krčelić"
4. Zelenika, R. (2000) *Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela,* Rijeka: Ekonomski fakultet u Rijeci.
5. Žager, K. i Žager, L. (1999). *Analiza financijskih izvještaja,* Zagreb: Masmedia.
6. Finacijski omjeri (2018.); Finacijski omjeri i indikatori; dostuoni na https://alphacapitalis.com/2018/02/19/financijski-omjeri-i-indikatori-likvidnost-zaduzenost-aktivnost/ [pristupljeno 12. kolovoza 2020.]
7. Kraš d.d. (2020); O poslovanj Kraša; dostupno na https://www.kras.hr/ [pristupljeno 15. srpnja 2020.]
8. Registra godišnjih finacijskih izvješća (2020); godišnja finacijsk izvješća poduzeća Kraš d.d.; dostupno na http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/izbornik.do [pristupljeno 15. srpnja 2020.]

Popis tablica

Tablica 1. Veličina poduzetnika prema Zakonu o računovodstvu Republike Hrvatske... 4

Tablica 2. . Bilanca poduzeća Kraš d.d. za razdoblje od 2016. do 2018. godine 5

Tablica 3. Vertikalna analiza bilance poduzeća Kraš d.d. za razdoblje od 2016. do 2017. godine..... 8

Tablica 4. Račun dobiti i gubitka poduzeća Kraš d.d. za razdoblje od 2016. do 2018. godine..... 12

Tablica 5. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Kraš d.d. za razodoblje od 2016. do 2017. godine..... 13

Tablica 6. Izvještaj o novčanom toku poduzeća Kraš d.d. za razdoblje od 2016. do 2018. godine..... 16

Tablica 7. Omjeri likvidnosti 19

Tablica 8. OmjerI profitablinosti 20

Tablica 9. Omjeri zaduženosti 22

Tablica 10 Omjeri korištenja imovine 23

Popis grafova

Graf 1. horizontalna analaize aktivne poduzeća Kraš d.d. za razdoblje od 2016. do 2018. godine..... 11

Graf 2. Horizontalne analaize pasive poduzeća Kraš d.d. za razdoblje od 2016. do 2018. godine..... 12

Graf 3. horizontalne analize računa dobiti gubitka poduzeća Kraš d.d. za promatrano razdoblje od 2016. do 2018. godine..... 15